

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Кафедра культурології

БОНДАРУК УЛЯНА АНДРІЇВНА

РОК-КУЛЬТУРА 1960-1980-х рр. ЯК ФОРМА САМОВИРАЖЕННЯ

Спеціальність: 034 «Культурологія»

Освітньо-професійна програма Культурологія

Робота на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

Науковий керівник:

ПРИГОДА-ДОНЕЦЬ ТАМІЛА МИКОЛАЇВНА,

кандидат філософських наук,

доцент кафедри культурології

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол №

засідання кафедри культурології

від _____ 202_ р.

Завідувач кафедри

(_____) Москвич О. Д.

(підпис)

ПБ

ЛУЦЬК – 2024

Анотація

Бондарук Уляна Андріївна

Рок-культура 1960-1980-х рр. як форма самовираження

Рок-музика в культурі ХХ століття відіграла ключову роль, оскільки стала не лише музичним жанром, але й символом та способом суспільного протесту, формою вираження індивідуальності. Рок-культура 60-80-х років виражала права молоді на свободу думки, оскільки в ХХ столітті рок-музика була пов'язана з численними соціальними та політичними рухами. Через свою популярність, рок-музика стала складовою культурного обміну: вона відображала різноманітність світової культури, сприяючи обміну творчими зобутками та культурними традиціями різних країн.

Метою наукової роботи є здійснення культурологічного аналізу рок-культури 60-80-х років як способу самовираження.

В роботі проаналізовано розвиток напрямків рок-музики 1960-80-х, досліджено музичну культуру ХХ ст. як явище масової культури, охарактеризовано формування музичних субкультур під впливом течій рок-музики та визначено роль рок-культури в самовираженні молоді.

Наукова новизна роботи конкретизується в наступних положеннях: вперше автором визначено роль рок-культури в самовираженні молоді 60-80-х років ХХ сторіччя; доповнено дослідження напрямку рок-музики як елементу масової культури та вивчення феномену контркультурного руху хіпі; отримали подальший розвиток дослідження музичної спадщини рок-культури 60-80-х років ХХ ст.

Матеріали дослідження можуть використані при вивченні історії становлення та розвитку популярної музики ХХ ст.; при розробці й викладанні начальних дисциплін «Молодіжні субкультури», «Сучасна культура», «Культура постмодерну» та «Музична культура».

Ключові слова: *рок-музика, субкультура, хіпі, рок-культура, самовираження.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ. ОСНОВНІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ РОК-КУЛЬТУРИ	
1.1. Теоретичні основи дослідження рок-культури як форми самовираження.....	6
1.2. Виникнення та розвиток рок-музики в світі. Становлення жанрів та напрямоків.....	8
1.3. Напрямок рок-музики як елемент масової культури 60-80-х років ХХ століття.....	15
РОЗДІЛ 2. РОК-МУЗИКА ЯК ЗАСІБ САМОВИРАЖЕННЯ. МОЛОДІЖНІ МУЗИЧНІ СУБКУЛЬТУРИ	
2.1. Естетика та символіка рок-культури: формування музичних субкультур.....	25
2.2. Рок-культура як протест: феномен музики хіпі.....	32
ВИСНОВКИ.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	45

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Рок-музика в культурі ХХ століття відіграла ключову роль, оскільки стала не лише музичним жанром, але й символом та способом суспільного протесту, формою вираження індивідуальності. Рок-культура 60-80-х років виражала права молоді на свободу думки, оскільки в ХХ столітті рок-музика була пов'язана з численними соціальними та політичними рухами. Вона часто супроводжувала протест проти війни, расизму, соціальної нерівності, а також проти авторитарних режимів та репресій. Через свою популярність, рок-музика стала класовою складовою культурного обміну: вона відображала різноманітність світової культури, сприяючи обміну творчими здобутками та культурними традиціями різних країн. Рок-гурти сприяли розвитку музичного мистецтва, маючи не лише шанувальників, а й вплив на сьгоднішніх композиторів різних жанрів. Рок-культура стала невід'ємною складовою масової культури ХХ століття, вплинувши як на музичну індустрію так і суспільство, його цінності та спосіб світосприйняття молоді. Це підкреслює актуальність культурологічного вивчення музичної спадщини рок-колективів та музичної культури ХХ сторіччя.

Мета дослідження – здійснити культурологічний аналіз рок-культури 60-80-х років як способу самовираження.

Відповідно до поставленої мети сформульовано дослідницькі **завдання**:

- обґрунтувати теоретичні основи дослідження;
- проаналізувати розвиток напрямків року 1960-80-х;
- дослідити музичну культуру ХХ ст. як явище масової культури;
- охарактеризувати формування музичних субкультур під впливом течій рок-музики;
- визначити роль рок-культури в самовираженні молоді.

Об'єкт дослідження – рок-культура 60-80-х років ХХ століття.

Предмет дослідження – рок-культура як спосіб самовираження молоді.

Практичне значення отриманих результатів. Матеріали цього дослідження можуть використані при вивченні історії становлення та розвитку популярної музики ХХ ст.; при розробці та викладанні начальних дисциплін «Молодіжні субкультури», «Сучасна культура», «Культура постмодерну», «Музична культура».

Методи дослідження. Методологія дослідження ґрунтується на міждисциплінарній стратегії, що передбачає синтез культурологічного, музикознавчого та історико-культурного підходів. Аналіз соціокультурних чинників та історичних етапів становлення рок-музики 60-80-х обумовив використання історико-логічного методу. Висвітлюючи окремі аспекти досліджуваної проблематики, ми послуговувалися різними науковими методами: аналітичний і системний методи, метод синтезу та узагальнення, семіотичний і герменевтичний методи. В дослідженні використано значний обсяг аудіального матеріалу.

Наукова новизна роботи конкретизується в наступних положеннях: уточнено роль рок-культури в самовираженні молоді 60-80-х років ХХ сторіччя; доповнено дослідження напрямку рок-музики як елементу масової культури і феномену контркультурного руху хіпі.

Апробація результатів та публікації. Апробація дослідження здійснена в публікації та виступі на ІХ Міжнародній науково-практичній конференції з актуальних проблем розвитку українського та зарубіжного мистецтва (с. Світязь Шацького району Волинської області).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ. ОСНОВНІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ РОК-КУЛЬТУРИ

1.1. Теоретичні основи дослідження напрямку рок-культури

Історію становлення та розвитку рок-музики 60-80-х років досліджували українські науковці Л. Васильєва, А. Мінаєв, В. Окаринський, Я. Ткаченко, О. Кліщ, А. Комісарова, А. Гладких, О. Гладких та інші; зарубіжні автори С. Торасон, М. Крамер, С. Коен, Дж. Уоллах, Х. Бергер, П. Грін, Дж. Аметт, С. Фріт, Н. Броммел, Дж. Мадані, М. Гілмор, П. Скарuffі, Л. Сілвейра та інші.

Визначаючи значення рок-культури на суспільних цінностей та самовираження молоді на прикладі субкультури хіпі, А.Мінаєв пише, «Безумовно, рок-музика 60-х рр. ХХ ст. виступала як чинник, що стимулював молодь до протесту...» [7]. Досліджуючи спосіб вираження ідеалів спільноти, автор зазначає, що «крім кількох епізодичних антивоєнних демонстрацій, хіпі ніяк не показали себе у громадському житті країн Заходу. Головним проявом їхньої своєрідної активності стало проведення фестивалів рок-музики» [7]. Це є свідченням того, що рок-музика для хіпі була не просто формою розваги, а засобом культурного самовираження, соціального активізму та духовного пошуку.

Я. Ткаченко в дослідженні впливу року на проблеми суспільного характеру писав, що «рок-музика, є вельми сильним та впливовим «засобом», як в загальному ареалі культури, так, й у вирішенні та запобіганні проблем соціального характеру. На сьогоднішній день, естафету перехоплюють молоді напрями і їхні представники, які мають далєбі не менший вплив на вирішення вищенаведеної проблематики суспільства...» [10]. Отже ми можемо визначити рок-музику 60-80-х років ХХ сторіччя як універсальний і потужний інструмент самовираження, що впливає на те, як люди передають свої емоції, ідентичність

та особисті наративи. Через текст, мелодію, ритм чи соціальну взаємодію музика є багатим і багатограним засобом для творчого та автентичного самовираження.

Л. Васильєва, оцінюючи особливості взаємодії рок-культури та молоді пише: «Як у час виникнення, так і сьогодні рок-музика має найбезпосередніший зв'язок з молодіжним соціальним середовищем з погляду її як історичної, так і естетичної зумовленості...» [2]. Ми згодні з цим твердженням та вважаємо, що рок дає молодим людям можливість досліджувати та виражати свою ідентичність. Як через тексти, які резонують з їхнім досвідом, так і через бунтарський дух, втілений у музиці, що дає відчуття приналежності до спільноті ровесників. Рок має довгу історію виклику загальноприйнятими нормам і цінностям, що робить його особливо привабливим для молодих людей, які можуть відчувати розчарування в суспільних очікуваннях. Від свого коріння в бунтарському дусі 1950-х і 1960-х років до подальшої еволюції в таких жанрах, як панк і альтернативний рок, рок-музика пропонує платформу для інакомислення та індивідуальності.

А. Гладких та О. Гладких в дослідженні «Рок-музика як чинник масової культури ХХ ст.» вивчають важливу проблему рок-музики як частини мас-культури, що порушується і в нашій кваліфікаційній роботі. Визначення місця року в масовій культурі є важливим завданням, адже це дає можливість коректно окреслити її значення для самовираження молоді, яка, безперечно, є реципієнтом продуктів мас-культури. Автори зазначають, що «рок-музика, жанрова сфера масової музики, є одним з чинників розвитку сучасної культури і функціонує як соціальне, світоглядне, музичне явище. Виникнення рок-музики визначило зміни в музичній психології пересічної людини, зумовлені складною соціокультурною атмосферою середини минулого століття. Важливим елементом року є «середовищність» естетичного переживання, що формує ставлення до музики як форми колективного напруженого емоційного досвіду, втілення суперечливого духовного стану молоді другої половини ХХ ст.» [3].

Вивчаючи функції музики на прикладі субкультури металістів, С. Афанасьєва зазначає, що «Музика, як і субкультура, знаходяться у тісних

взаємозв'язках із суспільством та його загальною культурою. Субкультура забезпечує альтернативний простір для самовираження та формування ідентичності індивіда, якщо цінності та практики загальної культури його оточення не задовольняють існуючих індивідуальних потреб...» [1]. Ми згодні з висновком автора і вважаємо, що рок-музика допомагає представникам субкультури визначити свою ідентичність. Музика, яку вони слухають, часто відображає їхні цінності, переконання та досвід, забезпечуючи відчуття приналежності та солідарності всередині групи. «Музика в сучасній субкультурі, як важлива частина життя її учасників, виконує низку важливих функцій: перш за все – це функція соціалізації, яка відбувається здебільшого через комунікацію з іншими членами субкультури (в реальному житті чи через соціальні мережі), тим самим також сприяючи об'єднанню цієї спільноти. З функцією соціалізації також пов'язаною є функція формування індивідуальної та групової ідентичності...» [1]. Можна прийти до висновку, що спільні музичні смаки створюють зв'язки між членами субкультури, зміцнюючи почуття спільноти та приналежності. Субкультури можуть використовувати музику, щоб кинути виклик владі, висловити незгоду або виступити за соціальні зміни, тим самим надихаючи своїх членів на повстання проти несправедливості, яку вони відчують.

1.2. Виникнення та розвиток рок-музики в світі. Становлення жанрів та напрямків

Рок-музика справила величезний вплив на культуру, змінивши стилі одягу, соціальні погляди та мову більш драматично, ніж будь-який інший музичний жанр. Рок також відкрив можливості для оригінальності та самовираження, заохочуючи людей висловлювати свої політичні погляди через пісню. Хоча рок з'явився лише на початку 1950-х років, його попередники існували за багато десятиліть до цього. Рок з'явився завдяки поєднанню різних музичних жанрів, включаючи ритм-енд-блюз і кантрі; технологічним досягненням в області електроінструментів, мікрофонів і підсилювачів; а також запозиченню елементів

з афро-американської музики, таких як госпел і джамп-блюз, що зародилися в 1920-1930-х роках. На початку 1950-х років рок популяризували як білі виконавці, такі як Білл Хейлі та Елвіс Преслі, так і чорношкірі, такі як Літл Річард та Чак Беррі, втілюючи бунтарський дух та прагнення до пригод молодих американців того часу, популяризуючи унікальне поєднання музичних жанрів року та об'єднуючи різні культури через музичне виконання. Зазвичай до складу рок-гуртів входять вокаліст, басист, барабанщик і не більше двох гітаристів. Однак деякі гурти включають у свої аранжування клавішні або перкусію. 1960-ті стали одними з найважливіших десятиліть для музики, і саме тоді з'явилися деякі з класичних виконавців жанру. Такі імена, як «The Doors», Джимі Гендрікс, Дженіс Джоплін, Боб Ділан та «Velvet Underground» стали відомими в усьому світі завдяки своєму рок-н-ролу. У 1960-х роках значний вплив на популярну музику мали англійські гурти. Без «The Beatles» та «The Rolling Stones» рок-музика, безумовно, не була б такою, якою вона є сьогодні. Колективи мали шалену популярність. Це стосувалось не лише суто музичної складової, а й загального іміджу виконавців. У той час як молода група «Бітлз» була відома своєю консервативною позицією, використовувала класичні костюми на сцені і пряме волосся, учасники «Роллінг Стоунз» були відомі своїми зухвалими образами та поведінкою [26].

До кінця 1960-х років з'явилися й інші піджанри року. До них належать фолк-рок, психоделічний рок і прогресивний рок. Гурти психоделічного року «Yes», «Pink Floyd», «Genesis», «King Crimson» розширили сферу рок-музики, записуючи експериментальні альбоми із залученням різноманітних музичних елементів. Наприклад, найвідоміший представник психоделік-року «Pink Floyd» відомий яскравими виступами, які були сповнені візуальних та звукових ефектів, абсолютно безпрецедентних для того часу. Колективи 60-х років мають вплив та шанувальників по всьому світу і в наш час. На завершення десятиліття, з 15 по 17 серпня 1969 року в США відбувся музичний фестиваль «Woodstock Music and Art Festival», відомий як «Вудсток». Протягом трьох днів на ньому виступили

кілька всесвітньо відомих артистів. Серед них були «The Who», Джимі Гендрікс, «Creedence Clearwater Revival» та Карлос Сантана [26].

Безсумнівно, 70-ті були настільки ж впливовими для рок-музики, як і 60-ті. Протягом цього десятиліття з'явилася незліченна кількість імен. Серед них ми можемо виокремити колективи «Led Zeppelin», який вважається предтечею хард-року, та «Black Sabbath», відомий як приклад хеві-металу. Протягом десятиліття багато відомих гуртів стали частиною останнього піджанру. Серед них «Judas Priest», «Iron Maiden» та «Motorhead». Рок-гурти здобували нечувану популярність, так колективи як «Queen», «Kiss», «Aerosmith», «Scorpions» та «AC/DC» збирали найбільші арени та стадіони. В останні роки десятиліття зародився ще один важливий піджанр рок-музики. Панк-рок був представлений, передусім, такими гуртами як «Ramones», «The Clash» та «Sex Pistols». У 80-х роках в площині важкого року виділився напрямок хеві-металу. Популярність здобували колективи «Metallica», «Megadeth» та «Slayer» [26].

Для розкриття особливостей рок-культури 60-х років ми розглянемо історію найбільш популярного колективу британської рок-сцени «The Beatles». «The Beatles» був заснований у Ліверпулі в 1960 році, учасниками якого були Джон Леннон, Пол Маккартні, Джордж Харрісон і Рінго Старр. У березні 1956 року Джон Леннон, якому тоді було 16 років, разом з кількома своїми шкільними друзями грав у скіффл-групі під назвою «Quarrymen». Після знайомства з Джоном у липні того ж року Пол Маккартні приєднався до гурту як ритм-гітарист і запросив свого друга Джорджа Гаррісона подивитися виступ гурту. Джордж пройшов прослуховування, але Джон вважав його занадто молодим, однак, після кількох місяців наполегливості, він зіграв партію соло-гітари на одному з виступів і був зарахований до складу гурту в якості їхнього лід-гітариста. 1962 року до гурту приєднався ударник Рінго Старр. 11 лютого 1963 року «The Beatles» записали десять пісень за одну студійну сесію для свого дебютного альбому «Please Please Me». Після позитивної реакції на перший сингл «Love Me Do», сингл «Please Please Me» отримав ще більший резонанс і посів перше місце в усіх британських чартах, окрім «Record Retailer», де він посів

друге місце. «Бітлз» стали відомими завдяки своєму жартівливому ставленню до життя, що відрізняло їх від інших поп-артистів того часу. Завдяки своєму ставленню та поведінці вони стали ще більш цікавими для своїх шанувальників, передусім представників молодого покоління. У 1964 році «The Beatles» дебютували в США на шоу Еда Саллівана, де їхній виступ подивилися близько 74 мільйонів глядачів. Інтерес до «Бітлз» породив безпрецедентний інтерес до британської музики. Пісні «The Beatles» посіли 5 перших місць в американському чарті Топ-40, що до сьогоднішнього дня не було перевершено. Термін «бітломанія» був введений національною газетою, маючи на увазі шаленство, яке викликав бойз-бенд серед фанатів. Після короткого туру Швецією гурт повернувся до Великої Британії і був зустрінутий сотнями істеричних шанувальників. В аеропорту також були присутні десятки журналістів. Бітломанія вийшла з-під контролю в листопаді того ж року, коли поліція застосувала шланги з водою під високим тиском, щоб розігнати натовп перед концертом у Плімуті. Бітломанія не забарилася і на найбільшому музичному ринку – у Сполучених Штатах. Музичний критик з «Таймс» написав, що Леннон і Маккартні були «найвидатнішими англійськими композиторами 1963 року», розпочавши «британське вторгнення в Америку» [27]. Гурт припинив гастролі в 1966 році, оскільки втомився від того, що публіка кричала так голосно, що музику було не чути. Це ознаменувало кінець чотирьох років безперервних гастролей і загалом 1400 виступів на міжнародній арені. Після того, як напруженість між учасниками гурту зросла через фінансові розбіжності Леннон оголосив, що залишає гурт. Було вирішено, що він не оголошуватиме про це публічно, щоб уникнути потенційного падіння продажів їхнього майбутнього альбому. «Abbey Road» вийшов 26 вересня 1969 року і за три місяці розійшовся накладом понад чотири мільйони копій - він також очолював британські хіт-паради протягом сімнадцяти тижнів. Напикінці 1970 року Пол Маккартні подав заяву про розірвання контрактного партнерства «Бітлз» [27].

Значення музичного колективу «The Beatles» у 20 столітті можна розглядати з кількох аспектів. Вони, передусім, стали символом рок-музики

1960-х років, створивши безліч хітів, таких як «Hey Jude», «Let It Be», «Yesterday», «Birthday», «While my guitar gently weeps» та інших. Гурт вплинув на моду, культуру молодіжної контркультури та загальну атмосферу свого часу. Вони були символом мирного протесту та відображенням змін у суспільстві. Їхній вплив відчутний у творчості інших музикантів та гуртів напрямку популярної музики. Музика «The Beatles» була символом свободи, творчості та відкриття нових шляхів. Вони стимулювали молодь думати незалежно, шукати нові ідеї та відчувати світ у новий спосіб. Загалом, The Beatles не лише змінили музичну історію, але й вплинули на культурні, соціальні та політичні аспекти суспільства свого часу, створюючи світовий феномен, який живе й досі.

Одним з найуспішніших класичних гуртів є «Pink Floyd», який має як безпрецедентний вплив на музичних виконавців різноманітних напрямків, так і значну кількість прихильників сьогодні. Рік Райт, Роджер Уотерс і Нік Мейсон були студентами-архітекторами у Кембриджському університеті, коли заснували гурт, який згодом став одним з найважливіших в історії музики. У 60-х роках британський рок був відомий у всьому світі завдяки іменам, які не потребують представлення: «The Who», «Beatles», «Black Sabbath», «Rolling Stones». До складу увійшли Роджер Уотерс, Сід Барретт, Рік Райт та Нік Мейсон. Початки «Pink Floyd» були пов'язані з психоделічною сценою Лондона. Спочатку гурт виконував більш традиційну психоделічну музику, але після виходу альбому «The Piper at the Gates of Dawn» в 1967 році, який був в основному написаний Сідом Барреттом, гурт почав експериментувати зі звуком. Проте, проблеми зі здоров'ям та психікою Барретта привели до того, що він був замінений Девідом Гілмором в 1968 році. Після виходу «A Saucerful of Secrets» група стала все більш експериментальною, що привело до виходу концептуальних альбомів, що здобули успіх серед реципієнтів [23].

У 1973 році «Pink Floyd» досягли одного з піків своєї кар'єри, випустивши альбом «The Dark Side of the Moon». Цей альбом зарекомендував їх як культовий гурт прогресивного та експериментального року. «The Dark Side of The Moon» був концептуальним альбомом, який торкався таких людських проблем, як

смерть, матеріалізм і сенс життя. Альбом 1975 року «Wish You Were Here» був задуманий частково як триб'ют їхньому колишньому колезі по групі Сіду Барретту, а альбом 1977 року «Animals» став ще одним концептуальним альбомом з чітким політико-ідеологічним підходом. На той час Роджер Вотерс вже зарекомендував себе як головний автор пісень і натхненник гурту. У 1979 році «Pink Floyd» знову здобули шалений успіх. Їхній альбом «The Wall» був випущений як двоформатна рок-опера, натхненником якої став тоталітаризм і соціальна ізоляція. створили неповторний звук, який поєднав у собі прогресивний рок, психоделію, арт-рок та експериментальні звукові ефекти. Протягом 1980-х років внутрішні конфлікти між учасниками гурту стали загострюватися, і у 1985 році Роджер Вотерс покинув групу. Проте «Pink Floyd» продовжили свою діяльність з Гілмором, Райтом та Мейсоном і випустили кілька альбомів, таких як «Momentary Lapse of Reason» і «The Division Bell». У 2014 році «Pink Floyd» випустили свій останній на сьогодні студійний альбом під назвою «The Endless River». Відеозапис з виконанням А. Хливнюком стрілецької пісні «Ой у лузі червона калина» став основою для копозиції «Hey Hey Rise Up», яку гурт опублікував в якості підтримки опору України збройній агресії РФ. «Pink Floyd» відомий своїм неповторним звуком, який поєднує в собі різноманітні жанри, включаючи прогресивний рок, психоделію, арт-рок та експериментальну музику. Їхні альбоми відзначаються складними музичними аранжуваннями, глибокими текстами та інноваційним використанням звукових ефектів. «Pink Floyd» був частиною контркультурного руху 1960-х та 1970-х років і відображав атмосферу свого часу у своїй музиці. Багато їхніх пісень висловлюють соціально-політичні та філософські погляди, висміюють або критикують сучасне суспільство [23].

«Metallica» – один з найвпливовіших і найбільш знакових хеві-метал-гуртів, що був заснований в Лос-Анджелесі в 1981 році Джеймсом Хетфілдом і Ларсом Ульріхом. Пізніше до них приєдналися Кірк Хемметт і Кліфф Бертон. Гурт швидко здобув популярність на андеграундній метал-сцені завдяки своєму швидкому та агресивному стилю. «Metallica» випустили свій дебютний альбом

«Kill 'Em All» в 1983 році, який продемонстрував їх звучання в стилі треш-метал. Альбом отримав схвальні відгуки критиків і зробив гурт одним з лідерів треш-метал-руху. За ним вийшли «Ride the Lightning» 1984 року та «Master of Puppets» 1986 року, що вважається класикою. Одноіменний п'ятий альбом, широко відомий як «The Black Album» о вийшов в 1991 році, просунув групу до мейнстрімового успіху з такими хітами, як «Enter Sandman» і «Nothing Else Matters». Колектив активно працює і до сьогодні. З моменту своєї появи на початку 1980-х років «Metallica» мала значний вплив як на музику, так і на популярну культуру. Вони сприяли формуванню звучання напрямку хеві-метал. «Metallica» досягла значної популярності на рівні, рідкісному для хеві-металу. Успішність гурту представила хеві-метал ширшій аудиторії і проклала шлях до комерційного успіху іншим метал-гуртам [22].

Отже, рок-музика виникла як потужна сила культурного бунту та молодіжного самовираження в середині 20-го століття. Вона кидала виклик загальноприйнятим нормам і цінностям, забезпечуючи платформу для соціальної критики, політичної активності та особистого звільнення. Рок став синонімом контркультурних рухів, таких як рух хіпі 1960-х і панк-рух 1970-х, що виступали за соціальні зміни та індивідуальну свободу. Рок-музика вийшла за межі національних кордонів і стала глобальним явищем, впливаючи на музикантів та аудиторію по всьому світу. Зародившись у Сполучених Штатах, рок поширився по всіх континентах, поєднуючись з місцевими музичними традиціями та розвиваючись у різноманітні піджанри, такі як британське вторгнення, психоделічний рок, прогресивний рок, хеві-метал та гранж. Рок-музика слугувала культурним мостом, сприяючи налагодженню зв'язків та обміну між різними культурами та спільнотами.

Рок-музика характеризувалася новаторським духом та експериментами зі звуком. Музиканти розширювали межі традиційних музичних жанрів, включаючи у свої композиції елементи блюзу, фолку, джазу, класичної та електронної музики. Рок-культура 60-80-х породила різноманітних артистів та знакових постатей масової культури. Такі виконавці, як Елвіс Преслі, «The

Beatles», Боб Ділан, Джими Гендрікс, «Led Zeppelin», «Pink Floyd», «Queen», «The Rolling Stones» та багато інших, стали культурними іконами, вплинувши на моду, мову, погляди та стиль життя. Їхня музика резонувала з аудиторією різного віку та походження, формуючи популярну культуру для наступних поколінь.

1.3. Напрямок рок-музики як елемент масової культури 60-80-х років ХХ століття

Рок-культура в 60-80-х роках ХХ століття стала важливим елементом масової культури. Рок-музиканти стали популярними серед молоді. Клод Шаптагнер в статті «Тут, там і всюди: Рок-музика, масова культура, і контркультура» зазначає, що «Рок-музика завжди протистояла масовій культурі. Водночас вона є водночас є однією з її невід'ємних складових і одним з найголосніших критиків. Рок користується економічними рамками масової культури і натомість живить її своєю надзвичайною енергією. натомість живить її своєю надзвичайною енергією. Але і музиканти, і шанувальники і музиканти, і шанувальники неодноразово висловлювали почуття занепокоєння або навіть відверте несприйняття цієї тісної взаємозалежності. Саме така напруженість надає рок-музиці імпульсу...» [14]. Тобто рок-культура як така з однієї сторони існує на протигагу масовій культурі, а з іншого боку, через свою популярність сама стає її частиною. Амбівалентна природа рок-музики по відношенню до масової культури впливає з добре відомої дихотомії, яка пронизує більшість аналізів культурної продукції 20-го століття. аналізів культурної продукції у 20-му столітті. Шаптагнер вважає, що зміст рок-музики впливає з її економічного статусу. Будучи нічим іншим, як товаром, вона повинна дотримуватися виробничих і маркетингових принципів, таких як дослідження ринку, стандартизація, реклама та прибутковість. Ці імперативи позбавляють споживача свободи волі, перетворюючи рок-музику на антиреволюційне мистецтво, більше зацікавлене в отриманні прибутку, ніж у просуванні радикальних теорій чи популярних ідей [14].

Конфліктні взаємини між рок-музикою та масовою культурою рок-музикою і масовою культурою, в кінцевому рахунку зводиться до питання оцінки цінності спадщини цієї культури, і зокрема поняття «масовість». Дехто вважає його синонімом стандартизованого споживання, поганого смаку та легковажності. стандартизованого споживання, несмаку та швидкоплинних примх; інші, надають йому позитивного значення і підкреслюють, що «популярний» не обов'язково виключає «якісний». Втім, сам зв'язок між роком і масовою культурою складно поставити під сумнів, адже рок-музика виробляється для найбільшої кількості реципієнтів. Рок залежить у своєму зростанні від основних принципів суспільства споживання. Щоб запусити артиста, випустити альбом або організувати тур, потрібен час, люди і машини. тур, потрібен час, люди і машини, які вимагають великих інвестицій. Американський капіталізм пропонує року свою схильність до бізнес-підприємництва. Оскільки популярна музика, мюзикли чи вистави можуть бути прибутковими, вони заслуговують на інтерес інвесторів. Як наслідок, шоу-бізнес є більш інтегрованим у Сполучених Штатах, ніж у європейських країнах. У США сфера рок-музики виграла від поєднання різних економічних факторів, притаманних суспільству споживання. Загальний соціокультурний процес був посилений післявоєнним бекі-бумом. З'явився новий клас споживачів – підлітків, вільних від трудової етики, які, володіючи грошовою масою, прагнули витратити, а не заощаджувати. Щоб задовольнити попит, з'явилися нові продукти, які відповідали стилю життя та смакам підлітків. Одним з них був рок-н-рол, пропонуючи поєднання невибагливої музики та актуальної ліричної проблематики [14].

Маючи більшу поколінську свідомість, ніж попередні когорти, бекі-бумери прагнули визначити та переосмислити свою ідентичність у численних способах. Музика, особливо рок-н-рол, відображала їхнє прагнення повстати проти влади дорослих. Інші форми популярної культури, такі як кіно і телебачення, мали на меті розважити, водночас зміцнюючи такі цінності, як релігійна віра, патріотизм і відповідність суспільним нормам. Музика рок-н-ролу

оспівувала такі теми, як юнацьке кохання та свободу від гніту середнього класу. Вона швидко набула популярності серед американських підлітків, багато в чому завдяки зусиллям Алана Фріда, який придумав термін «рок-н-рол» і популяризував музику, поширюючи її по радіо в Клівленді, де він також організував перший рок-н-рольний концерт. Тема бунту проти влади, присутня в багатьох піснях року, приваблювала підлітків. Нова молодіжна культура швидко поширювалася і стала домінуючим елементом американського життя. Гостро відчуваючи невдоволення, що вирувало під поверхнею суспільства, багато молодих людей стали на шлях бунту [24].

Яскравим прикладом, що ілюструє причетність рок-музики до масової культури є феномен успіху колективу «The Beatles», яких безумовно можна вважати значною частиною масової культури. Їхній вплив виходить далеко за межі музики, впливаючи на моду, мистецтво, кіно та суспільні настрої. «The Beatles» досягли безпрецедентного успіху в глобальному масштабі, здобувши увагу від аудиторії по всьому світу. Їхня музика долала мовні та культурні бар'єри, резонуючи з людьми різного віку та походження. Учасники гурту «The Beatles» – Джон Леннон, Пол Маккартні, Джордж Гаррісон і Рінго Старр – стали культурними іконами, представляючи дух 1960-х років і втілюючи ідеали молодості, свободи і творчості. Їхні зачіски, одяг і поведінка вплинули на модні тенденції та суспільні норми. Новаторський підхід ліверпульської четвірки до написання та запису пісень здійснив революцію в популярній музиці. Вони експериментували з різноманітними жанрами та техніками, поєднуючи у своїх піснях елементи рок-н-ролу, фолку, психоделії та класичної музики. Такі альбоми, як «Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band» та «Abbey Road» продемонстрували їхню творчість та амбіції, встановивши нові стандарти художнього вираження в музичній індустрії. «The Beatles» були не лише музикантами, їх можна вважати культурними першопрохідцями, які використовували свою платформу для пропаганди соціальних змін. Такі відомі пісні, як «All You Need Is Love», «Revolution» та «Imagine» піднімали теми любові, миру та соціальної справедливості, сприяючи реципієнтів ставити під

сумнів статус-кво та прагнути до створення кращого світу. «Бітлз» були одним з перших гуртів, які повністю використовували засоби масової інформації для просування своєї музики та іміджу. Їхні виступи в телевізійних шоу, таких як «Шоу Еда Саллівана», охопили мільйони глядачів і допомогли зміцнити їхній статус культурних ікон. Бітли були піонерами у сфері мерчандайзингу, їхні зображення з'являлися на широкому спектрі товарів, включаючи одяг, іграшки та пам'ятні сувеніри. Ретельно розроблена ідентичність бренду сприяла їхній масовій привабливості та допомогла їм стати символами молодіжної культури [11].

Гурт надихнув відданих фанатів: мільйони прихильників по всьому світу створювали фан-клуби, відвідували концерти та колекціонували пам'ятні речі. Бітломанія, інтенсивне шаленство навколо гурту, уособлювало силу масової культури у створенні спільного досвіду та спільного ентузіазму. «Бітлз» є предметом широкого академічного вивчення та культурного аналізу, вчені досліджують їхній вплив на музику, суспільство та масову культуру. Їхній вплив визнаний не лише в музичній сфері, але й у ширших галузях, таких як соціологія, психологія та література. Незліченна кількість артистів з різних країн віддали шану популярності «The Beatles» через кавер-версії їхніх пісень, триб'ют-альбоми та триб'ют-концерти. Це слугує свідченням незмінної привабливості та культурної значущості музики колективу, ще більше вкорінюючи їх у масову культуру. Загалом, вплив «The Beatles» на масову культуру незаперечний. Їхня музика, імідж та етос залишили незгладимий слід у суспільстві, формуючи культурний ландшафт для наступних поколінь [11].

«The Rolling Stones» ми також вважаємо частиною масової культури. Цей гурт – один з найбільш знакових і впливових в історії. Їхня музика, імідж і довголіття закріпили за ними статус культурної ікони, яку визнають і шанувальники рок-музики у всьому світі. Протягом своєї кар'єри, що охоплює кілька десятиліть, «Роллінг Стоунз» користувалися неабиякою популярністю та довголіттям. Як і «The Beatles», «The Rolling Stones» є популярними серед різних поколінь. Бунтарський імідж та естетика рок-н-ролу «The Rolling Stones» мали

значний вплив на моду та стиль. Від культових сценічних костюмів Міка Джаггера до фірмового логотипу гурту з язиком, їхня візуальна ідентичність стала синонімом рок-н-рольності. Протягом десятиліть «Роллінг Стоунз» були постійно присутні в засобах масової інформації, з'являючись у кінострічках, документальних фільмах і телевізійних шоу. Їхні інтерв'ю, виступи та публічні виступи допомогли сформувати їхній публічний імідж та сприяли їхньому статусу ікон масової культури. Музика гурту часто відображала та коментувала соціальні та політичні питання, від бунту та молодіжної культури до війни та нерівності. Такі пісні, як «Street Fighting Man» та «Gimme Shelter» резонують з аудиторією як гімни соціальної свідомості та непокори. «The Rolling Stones» досягли безпрецедентного комерційного успіху, з рекордними продажами альбомів, аншлагами на концертах та вигідними угодами з продажу сувенірної продукції. Їхній бренд став світовим феноменом, приносячи значні прибутки та економічну активність. Підсумовуючи, ми можемо визначити, що «The Rolling Stones» є частиною масової культури. Їхня музична спадщина, імідж та вплив проникають у різні аспекти суспільства та популярної культури [17].

Серед популярних класичних рок-гуртів, можемо виділити також «The Doors», Гурт з'явився під час контркультурного руху 1960-х років і швидко став синонімом духу бунтарства, експериментів та мистецької свободи тієї епохи. Їхня музика, що поєднувала елементи року, блюзу, джазу та поезії, резонувала з поколінням слухачів, які шукали нові форми самовираження. Їхній загадковий фронтмен, Джим Моррісон, вражав публіку своєю харизматичною грою на сцені та поетичними текстами, що зробило його культурною іконою та секс-символом 1960-х років. Музика «The Doors» часто слугувала формою культурного коментаря, звертаючись до таких тем, як свобода, духовність та стан людини. Такі пісні, як «The End» та «The Unknown Soldier», кидали виклик суспільним нормам і досліджували екзистенційні питання, резонуючи з аудиторією на більш глибокому рівні. Незважаючи на передчасну смерть Джима Моррісона у 1971 році, музика «The Doors» не втратила популярності. Їхні пісні звучать у фільмах, телевізійних шоу та рекламних роликах, що забезпечує їхню постійну

актуальність та вплив у популярній культурі. Спадщина «The Doors» також виходить за рамки музики і охоплює різні форми медіа, включаючи фільми, документальні фільми, книги та художні виставки. Ці роботи досліджують історію, вплив і культурне значення гурту, ще більше вкорінюючи їх у масову культуру. Хоча «The Doors», можливо, не досягли такого ж рівня комерційного успіху чи визнання, як деякі інші гурти, їхній культурний вплив і тривала спадщина роблять їх важливою частиною масової культури, особливо в царині рок-музики та контркультурних рухів. «Led Zeppelin» здобули світову славу і визнання, ставши одним з найбільш культових і впливових рок-гуртів усіх часів. Їхня музика резонувала з аудиторією по всьому світу, а їхній вплив на масову культуру був глибоким. Колектив мав величезний комерційний успіх, з рекордними продажами альбомів та аншлаговими концертними турами. Музика «Led Zeppelin» розширила межі рок-музики, поєднавши елементи блюзу, фолку, хард-року та хеві-металу. Їхні потужні рифи, складні аранжування та динамічні виступи встановили нові стандарти творчості та музичного мистецтва в цьому жанрі. Вплив «Led Zeppelin» на популярну культуру виходить за межі їхньої музики. Їхні образи, обкладинки альбомів та сценічна присутність стали знаковими символами рок-н-рольного бунту та надмірності. Загалом, внесок «Led Zeppelin» у масову культуру незаперечний. Їхня музика, імідж і вплив залишили незгладимий слід у культурному ландшафті, забезпечивши їм славу одного з найвидатніших рок-гуртів усіх часів [17].

Натомість, прогресивний рок, маючи віддану фан-базу та значний вплив у музичній індустрії, зазвичай не вважається частиною мейнстріму чи масової культури. Він часто характеризується складними композиціями, віртуозною музикою та продуманими концептуальними альбомами, що може обмежити його привабливість для широкої аудиторії. Однак деякі гурти або альбоми прогресивного року досягли успіху в мейнстрімі або мали значний вплив на популярну культуру, розмиваючи межі між нішевою та масовою аудиторією. Загалом, прогресивний рок займає унікальне місце в музичній культурі, глибоко цінується його ентузіастами, але зазвичай не досягає такого ж рівня масового

споживання, як більш мейнстрімні жанри. Такі гурти, як «Pink Floyd», «Yes», «Genesis» та «King Crimson», серед інших, експериментували з структурами пісень, складними ритмами та нетрадиційними інструментами. Хоча ці гурти здобули відданих прихильників і досягли різного ступеня комерційного успіху, вони часто апелювали до більш вимогливої аудиторії, ніж тогочасні мейнстрімні рок-гурти. Складні композиції та абстрактна лірика прогресивного року іноді робили його менш доступним для випадкових слухачів, що сприяло його класифікації як елітарного жанру. Однак деякі альбоми прогресивного року, такі як, «In the Court of the Crimson King» гурту «King Crimson», «The Dark Side of the Moon» гурту «Pink Floyd» та «Close to the Edge» гурту «Yes», змогли прорватися до масової аудиторії та здобути широке визнання. Ці альбоми, а також деякі інші, стали культовими як у колах прогресивного року, так і в популярній культурі загалом. Крім того, вплив прогресивного року можна побачити в різних музичних жанрах, що не належать до року, включаючи джаз, класичну музику і навіть метал. Багато сучасних гуртів та виконавців посилаються на прогресивний рок як на джерело натхнення, демонструючи його тривалий вплив на музичну культуру. Таким чином, хоча прогресивний рок не можна вважати повноцінною частиною масової культури так само, як більш мейнстрімні жанри. Проте його вплив і значення в ширшому музичному ландшафті не можна ігнорувати. Він займає унікальне місце в історії музики. Отже, з однієї сторони концептуальність творчості обмежує потенційного слухача, однак окремі гурти та твори прог-року змогли стати незмінними елементами масової рок-культури та здобути статус класики не лише в контексті жанру, а й музики в цілому. Наприклад колектив «Pink Floyd», що став синонімом прогресивно музики, є широковідомим знаменитою обкладинкою до культового «The Dark Side of the Moon» [23].

Виходячи з вищенаписаного, рок-музику, безумовно, можна вважати важливою складовою масової культури. Її широка популярність, глобальне поширення та вплив на різні аспекти життя суспільства сприяють класифікації її як явища масової культури. Рок-музика користується величезною популярністю з моменту свого виникнення, приваблюючи мільйони слухачів по всьому світу.

Її широка привабливість охоплює різні демографічні групи, що робить її основним елементом масової культури. Рок-музика з самого початку була легко доступна через різні засоби масової інформації, включаючи радіо, телебачення, стрімінгові платформи та живі виступи. Доступність гарантує, що вона охоплює широку аудиторію, сприяючи її статусу як масового культурного явища. Рок-музика породила чимало знакових постатей, гуртів та пісень, які набули легендарного статусу в масовій культурі. Ці культурні орієнтири проникають у мас-медіа, ще більше зміцнюючи місце рок-музики в колективній свідомості. Рок-музика вплинула не лише на музику, але й на моду, мистецтво, літературу та соціальні рухи. Її вплив виходить за межі сфери розваг, формуючи ширші культурні тенденції та погляди.

Рок-культура 60-80-х років стала предметом дослідження багатьох зарубіжних та вітчизняних авторів. А. Мінаєв вивчає значення рок-культури на суспільних цінностей та самовираження молоді на прикладі субкультури хіпі. Рок-музика для хіпі була не просто формою розваги, а засобом культурного самовираження, соціального активізму та духовного пошуку. Я. Ткаченко в дослідженні впливу року на проблеми суспільного характеру писав, що рок-музика є впливовою для у вирішенні та запобігання конфліктів соціального характеру. Тому ми можемо визначити рок-музику 60-80-х років ХХ сторіччя як універсальний і потужний інструмент самовираження, що впливає на те, як люди передають свої емоції, ідентичність та особисті наративи. Через текст, мелодію, ритм чи соціальну взаємодію музика є багатим і багатогранним засобом для творчого та автентичного самовираження. Л. Васильєва оцінює особливості взаємодії рок-культури та молоді, вважаючи, що рок-музика має безпосередній зв'язок з соціальним середовищем молоді. Рок дає молодим людям можливість досліджувати та виражати свою ідентичність. Як через тексти, які резонують з їхнім досвідом, так і через бунтарський дух, втілений у музиці, що дає відчуття приналежності до спільноті ровесників. Рок-музика має довгу історію виклику загальноприйнятими нормам і цінностям, що робить його особливо привабливим для молодих людей. Від свого коріння і до подальшої еволюції в таких жанрах,

як панк і альтернативний рок, рок-музика пропонує платформу для інакомислення та індивідуальності. А. Гладких та О. Гладких в дослідженні «Рок-музика як чинник масової культури ХХ ст.» вивчають важливу проблему рок-музики як частини мас-культури. Визначення місця року в масовій культурі є важливим завданням, адже це дає можливість коректно окреслити її значення для самовираження молоді, яка, безперечно, є реципієнтом продуктів мас-культури. С. Афанасьєва вивчає функції рок-музики на прикладі субкультури металістів. Субкультури можуть використовувати музику, щоб кинути виклик владі, висловити незгоду або виступити за соціальні зміни, тим самим надихаючи своїх членів на повстання проти несправедливості, яку вони відчують.

Рок-музика стала силою культурного бунту та самовираження молоді в ХХ столітті. Вона критикувала норми і цінності, надавала платформу для соціальної критики, політичної активності та особистого звільнення. Рок став символом контркультурних рухів, таких як хіпі в 1960-х і панк-рух в 1970-х, які боролися за соціальні зміни та індивідуальну свободу. Він розповсюдився по всьому світу, впливаючи на музикантів і аудиторію. Рок поєднався з місцевими музичними традиціями, утворюючи різні піджанри, такі як британське вторгнення, психоделічний рок, прогресивний рок, хеві-метал і гранж. Він також сприяв зв'язкам і обміну між різними культурами та спільнотами. Рок-музика 60-80-х характеризувалася новаторським духом та експериментами зі звуком. Музиканти розширювали межі традиційних музичних жанрів, включаючи у свої композиції елементи блюзу, фолку, джазу, класичної та електронної музики. Рок-культура цих років породила різноманітних артистів та знакових постатей масової культури, які стали культурними іконами, вплинувши на моду, мову, погляди та стиль життя. Їхня музика резонувала з аудиторією різного віку та походження, формуючи популярну культуру для наступних поколінь.

Рок-музику ми визначаємо як важливу складову масової культури, оскільки вона має велику популярність і впливає на різні аспекти життя суспільства. Рок приваблює мільйони слухачів по всьому світу і охоплює різні групи людей, що робить його основним елементом масової культури. Це жанр,

який легко доступний через різні медіа, такі як радіо, телебачення, стрімінгові платформи та живі виступи. Гурти, пісні та культурні референції рок-музики стали легендарними і часто згадуються у мас-медіа, що ще більше зміцнює їх місце в колективній свідомості. Рок-музика вплинула не лише на музику, але й на інші галузі, такі як мода, мистецтво, література та соціальні рухи. Її вплив виходить за межі розваг і формує широкі культурні тенденції та погляди.

РОЗДІЛ 2

РОК-МУЗИКА ЯК ЗАСІБ САМОВИРАЖЕННЯ. МОЛОДІЖНІ МУЗИЧНІ СУБКУЛЬТУРИ

2.1. Естетика та символіка рок-культури: формування музичних субкультур

Музичні субкультури – це групи людей, які поділяють певний набір музичних уподобань, стилів і поглядів, що відрізняють їх від основної культури або інших субкультур. Ці субкультури часто формуються навколо певних жанрів, течій чи сцен у музичній індустрії. Вони дають відчуття приналежності та ідентичності людям, які ототожнюють себе з музикою, модою, цінностями та стилем життя, пов'язаними з субкультурою. Музичні субкультури часто зосереджені навколо певних музичних жанрів або стилів. Субкультури, як правило, мають власну унікальну естетику та стиль моди, які допомагають членам ідентифікувати та виражати свою приналежність. Це може включати одяг, зачіски, аксесуари та інші візуальні маркери, які відображають цінності та погляди субкультури. Субкультури часто дають відчуття ідентичності та приналежності людям, які можуть відчувати себе маргіналізованими або відчуженими від основної культури. Вони можуть слугувати платформами для самовираження та бунту проти суспільних норм і умовностей, кидаючи виклик домінуючим культурним цінностям і поглядам. На музичні субкультури впливають історичні та культурні чинники, зокрема соціально-політичні рухи, технологічний прогрес і демографічні зміни. Еволюція субкультур з часом відображає зміну культурних ландшафтів і ставлення суспільства до музики, молоді та ідентичності. Загалом музичні субкультури відіграють важливу роль у формуванні сучасної культури та ідентичності, забезпечуючи простір для творчості та самовираження молоді [19; 32].

Покоління бітників вважається однією з перших субкультур шістдесятих років. Вона зародилася в Нью-Йорку в 1950-х роках, де молоді художники та

письменники збиралися в кав'ярнях і барах, щоб обговорити ідеї та поділитися поезією. Вони стали відомими як бітники, оскільки використовували слово «біт» як сленг для позначення депресії або пригніченого стану. Покоління бітників мало великий вплив на розвиток руху хіпі [32]. Моді - одна з найперших субкультур, що виникла в 1960-х роках. Спочатку вони були натхненні молодіжною культурою 1950-х років і хотіли створити новий стиль одягу, який був би менш формальним, ніж традиційні костюми та краватки. З часом стиль моди змінився і став асоціюватися з британським вторгненням американської популярної музики. Моди також захоплювалися спортивними автомобілями та мотоциклами. Стиль мод починався з джинсів, шкіряних курток, футболок і черевиків. З часом стиль еволюціонував у образ, в якому чоловіки носили короткі стрижки, спортивні вуса і часто одягалися в повсякденний одяг. Вони також надавали перевагу тонким краваткам, сорочкам без комірців, а іноді навіть носили брекети. Жінки регулярно носили міні-спідниці, вузькі светри та високі підбори. Модники брали активну участь у створенні музичної сцени в Британії. Вони відіграли важливу роль у створенні першої хвилі британських гуртів, таких як «The Beatles», «The Rolling Stones» та Девід Боуї [32].

Палких прихильників гурту «The Beatles», як ми вважаємо, також можна охрестити субкультурою. Бітломанією називають шалений ажіотаж навколо творчості та особистостей музикантів гурту «Бітлз» під час розквіту їхньої популярності у 1960-х роках. Цей термін був вигаданий, щоб описати масову істерію та ажіотаж, який зустрічали музиканти скрізь, де вони з'являлися, включаючи їхні концерти, публічні виступи та медіа-заходи. Вплив гурту вийшов за межі музики, сформувавши моду, зачіски та молодіжну культуру в 1960-х роках. Їхній характерний зовнішній вигляд, зокрема стрижки «під швабру» та одяг стали знаковими символами епохи. Бітломанія не обмежувалася Сполученими Штатами чи Великою Британією, це було глобальне явище. Музика та імідж ліверпульської четвірки резонували з людьми по всьому світу, що призвело до широкої фанатської істерії в таких країнах, як Австралія, Японія, Німеччина та багатьох інших. Популярність гурту підживлювалася широким

висвітленням у засобах масової інформації, включаючи газетні статті, журнальні нариси, виступи на телебаченні та радіопередачі. Інноваційне використання гуртом медіа та маркетингових стратегій допомогло посилити шалений ажіотаж навколо них, зробивши їх відомими в усьому світі. Окрім музики, вплив поширювався на ширші культурні та соціальні тенденції 1960-х років. Їхнє сприйняття соціальних і політичних змін, експерименти з наркотиками, пропаганда миру і любові відображали дух епохи і надихнули ціле покоління молодих людей поставити під сумнів авторитети і шукати нові способи життя. Хоча бітломанія підживлювалася захопленням і обожнюванням фанатів, зрештою, саме музика мала найбільш тривалий вплив. Революційні альбоми гурту, серед яких «Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band», «Revolver» та «Abbey Road», розсунули межі популярної музики. Хоча бітломанія з часом вщухла, оскільки музика «Бітлз» еволюціонувала, а учасники гурту займалися індивідуальними проектами, її вплив на популярну культуру та історію музики залишається глибоким. Бітломанія являє собою культурний феномен, який підніс «Бітлз» до статусу глобальних ікон і назавжди змінив ландшафт популярної музики [32].

Нью-Йорк часто згадують як місце народження панку в першій половині 1970-х років. Панк від самого початку протистояв конформізму та мейнстрімній культурі. Наголос робився на індивідуальному самовираженні, а не на досконалості музичного контенту. Панк-мода була таким же висловлюванням, як і сама музика. Стиль характеризувався рваним одягом, захисними жилетами, шкіряними куртками та дикими зачісками, часто пофарбованими в яскраві, нетрадиційні кольори. Панк-мода була свідомим запереченням модних норм мейнстріму, вираженням індивідуальності та нонконформізму. Панк-музиканти 1970-х мали підхід до запису, який часто відкидав домінуючі практики та естетику. Стало звичним робити записи у форматі lo-fi, який мав відносно нижчу якість звуку порівняно з тим, що вважалося прийнятним в інших музичних жанрах того часу. Це, серед іншого, призвело до того, що багато хто вважав панк більш автентичним, ніж мейнстрімний рок тієї епохи. Економічні та соціальні

зміни особливо сильно вдарили по англійській молоді, і для багатьох панк став способом вираження індивідуальних переживань та інструментом політичного впливу. Панк для британської молоді був способом протистояти владі в той час, коли вона почала втрачати надію на майбутнє. Тенденції з Нью-Йорка та гнів безробітної британської молоді мали величезний вплив на те, що стало британським панком. Змішання впливів з різних джерел було очевидним не лише в музиці, але й у характерному стилі одягу, який прийняла ця субкультура. Одним із гуртів, який став помітним у британському панку, був «Sex Pistols». Музиканти виступали за анархію, а їхня музика була вкрай критичною щодо влади. У 1976 році вони випустили свій перший сингл «Anarchy in the UK» («Анархія в Об'єднаному королівстві»). Такі гурти, як «The Clash», наповнювали свою музику ідеями активізму та бунту, використовуючи свою платформу, щоб кинути виклик статус-кво та надихнути на зміни. Подібно до галасу, спричиненого рок-н-ролом у 1950-х, британський панк у 1970-х також викликав суперечки. Однак рок-н-рол був порівняно нешкідливим і не становив такої загрози для владної еліти, як панк. Панк став не лише вираженням індивідуалізму та самовизначення, але й голосом за зміни та права людини. Це робить панк одним з найкращих прикладів як важливої ролі, так і сили, яку музика має в суспільстві. З поширенням панку по всьому світу, він диверсифікувався на різні піджанри, включаючи хардкор-панк, пост-панк, анархо-панк і поп-панк, серед інших. Кожен піджанр привніс своє унікальне звучання та культурну ідентичність, сприяючи багатству та різноманітності панк-культури в усьому світі. Загалом, історія панк-субкультури є свідченням здатності музики та молодіжної культури кидати виклик владі, ініціювати соціальні зміни [19].

Культура скінхедів має складні та багатогранні стосунки з музикою, особливо в її історичному контексті та еволюції. Виникнувши наприкінці 1960-х років у Великій Британії, субкультура скінхедів спочатку була пов'язана з молоддю робітничого класу і характеризувалася своєю особливою модою, що включала голені голови, черевики «Dr. Martens» і сорочки «Fred Perry». У перші

роки свого існування культура скінхедів була тісно пов'язана із напрямками ска, рокстеді та раннім реггі. Музика цієї епохи часто відображала теми єдності, солідарності та гордості робітничого класу. Однак наприкінці 1970-х - на початку 1980-х років культура скінхедів зазнала значної трансформації. У цей період з'явилася більш агресивна і політично заангажована форма субкультури скінхедів, часто пов'язана з ультраправими ідеологіями та расистськими поглядами. Такі гурти, як «Skrewdriver», стали символами цієї зміни, перейнявши у свою музику риторику та образи білої расизму. «Skrewdriver», заснований у 1976 році Яном Стюартом Дональдсоном став найбільш відомим представником скінхед-музики. За роки існування гурт кілька разів змінював склад; Дональдсон залишався єдиним незмінним учасником. Спочатку музика колективу була типовою для панк-рок-сцени кінця 1970-х, з агресивними та конфронтаційними текстами. Однак на початку 1980-х років «Skrewdriver» зазнав значних змін в ідеології та музичному напрямку. Під керівництвом Яна Стюарта Дональдсона гурт зайняв позицію білого супрематизму та неонацизму, прийнявши расистські та ультраправі ідеології. Музика колективу у цей період містила тексти, що пропагували расову ненависть, антиіммігрантські настрої та білий націоналізм. Образ гурту, обкладинки альбомів та живі виступи часто включали символи, пов'язані з рухами білих расистів. Незважаючи на широке засудження і спроби заборонити їхню музику, «Skrewdriver» здобули популярність в екстремістських колах, особливо серед неонацистських скінхедів та прихильників руху «білої сили». Їхні концерти часто призводили до жорстоких сутичок між прихильниками та протестувальниками. Музика гурту залишається суперечливою і слугує прикладом контр-культурного виразу рок-культури Британії 70-80-х років [25].

Субкультура металістів виникла наприкінці 1960-х - на початку 1970-х років разом із розвитком музичного жанру хеві-метал. Коріння субкультури металістів можна простежити до кінця 1960-х років з появою таких гуртів, як «Black Sabbath», «Led Zeppelin», «Deep Purple» та «Blue Cheer». Ці гурти заклали основу жанру хеві-метал, який характеризується гучними, спотвореними

гітарами, потужним вокалом і темами бунту, темряви та фантазії. На початку 1970-х років хеві-метал почав набувати популярності, особливо серед молоді, яку приваблювало його агресивне звучання та анти-владна спрямованість. Металісти, як стали називати фанатів хеві-металу, сприйняли цю музику як форму самовираження та ідентичності, часто ототожнюючи себе з бунтарським та аутсайдерським статусом. З роками хеві-метал еволюціонував і диверсифікувався на різні піджанри, кожен з яких має своє власне звучання, естетику та фан-базу. З'явилися такі піджанри, як треш-метал, дез-метал, блек-метал, пауер-метал і прогресив-метал, що задовольняють різні смаки та вподобання спільноти металістів. Металісти відомі своєю особливою модою та стилем, який часто включає чорний одяг, шкіряні куртки, футболки з принтами гуртів, джинси та металеві аксесуари. Серед металістів також поширені такі зачіски, як довге волосся, ірокези та голені голови, що відображає різноманітність та індивідуальність субкультури. Члени субкультури утворюють згуртовані спільноти, в основі яких лежить спільний інтерес до хеві-метал музики. Концерти, фестивалі та інші живі заходи слугують для металістів місцем зустрічі з однодумцями. Субкультура металістів стала глобальним явищем, з фанатами та спільнотами, що існують в країнах по всьому світу [25].

Готична субкультура сягає своїм корінням музичної сцени пост-панку кінця 1970-х - початку 1980-х років, коли такі гурти, як «Siouxsie and the Banshees», «Bauhaus» та «The Cure» заклали основу жанру. Готична музика характеризується похмурим і атмосферним звучанням, часто з похмурими мелодіями, моторошним вокалом та інтроспективними текстами. Хоча жанр охоплює широкий спектр музичних стилів, включаючи пост-панк, дарквейв та індастріал, спільними елементами є мінорні тональності, гітарні ефекти з реверберацією, синтезатори та теми меланхолії, інтроспекції та похмурих тем. З часом готична субкультура диверсифікувалася на різні піджанри, кожен з яких має своє власне звучання та стиль. Дарквейв, що характеризується електронними інструментами та ефірним вокалом, з'явився у 1980-х роках завдяки таким гуртам, як «Cocteau Twins» та «Dead Can Dance». Індастріал-музика з її

абразивними текстурами та ритмічною інтенсивністю також стала тісно асоціюватися з готичною субкультурою, особливо наприкінці 1980-х та 1990-х років. Готична субкультура відома своєю особливою модою та естетикою, які часто включають елементи вікторіанської, едвардіанської та середньовічної моди, а також панківського одягу. Поширеними модними аксесуарами є чорний одяг, мереживо, оксамит, корсети, панчохи в сітку, черевики на платформі та складний макіяж, часто з блідою шкірою, темною помадою і драматичним макіяжем очей. Для багатьох учасників готичної субкультури музика слугує формою самовираження та ідентичності. Готична музика та естетика дають відчуття приналежності та спільноти для людей, які ідентифікують себе з темами темряви, індивідуалізму та нонконформізму субкультури [32].

Шанувальники екстремального напрямку блек-метал також створюють відмінну від металістів субкультуру. Зародившись у 1980-х роках, переважно у Скандинавії, блек-метал характеризується швидкими темпами, пронизливим вокалом, сильно спотвореними гітарами та похмурими, часто окультними або антихристиянськими ліричними темами. Ранні блек-метал-гурти, такі як «Venom» та «Bathory» заклали основу жанру, а пізніші колективи, такі як «Mayhem», «Emperor» та «Darkthrone», розвинули та популяризували стиль. Багато блек-метал-гуртів порушують тематику сатанізму, окультизму та антихристиянських настроїв у своїй творчості та образах. Деякі гурти напрямку асоціюються з екстремальними актами богохульства, включаючи підпали церков і насильство, хоча ці дії не є репрезентативними для всієї субкультури. Субкультура блек-металу має виразну візуальну естетику, часто використовуючи трупну фарбу, тобто розпис обличчя, що нагадує маски смерті, шкіряний одяг з шипами, перевернуті хрести та інші образи. Субкультура блек-метал стала предметом суперечок через її зв'язок з екстремальними і часто табуйованими темами. Різноманітні інциденти, пов'язані з блек-метал музикантами, включаючи підпали церков, вбивства та самогубства, привернули значну увагу ЗМІ та призвели до широкого засудження субкультури.

2.2. Рок-культура як протест: феномен музики хіпі

1960-ті роки відомі як епоха хіпі, субкультура яких повставала проти традиційних звичаїв і сприяла свободі самовираження. Термін «хіпі» походить від слова «hip», яке використовувалося в біт-поколінні для опису тих, хто був нестандартним і співзвучним альтернативному стилю життя. Коріння руху хіпі можна простежити до покоління бітників 1950-х років, чиє неприйняття масової культури та прийняття альтернативного способу життя заклало основу для наступних контркультурних рухів. 1960-ті роки були часом широкомасштабних соціальних і культурних потрясінь, позначених рухом за громадянські права, антивоєнним рухом, а також піднесенням фемінізму та екологічного руху. Рух хіпі виник як відповідь на матеріалізм, конформізм і мілітаризм, виступаючи за мир, любов і спільне життя. Широка доступність психоделічних наркотиків, таких як ЛСД та псилоцибінових грибів, відіграла значну роль у формуванні руху хіпі. Багато хіпі вірили, що ці речовини здатні розширювати свідомість, сприяти духовному просвітленню, а також сприяти єдності та співпереживанню між людьми. Хіпі часто відкидали традиційні соціальні норми і структури на користь спільного проживання, де вони могли ділитися ресурсами, співпрацювати над творчими проектами і культивувати почуття спільноти і приналежності. Комуни та навмисні спільноти стали популярними серед хіпі, надаючи простір для експериментів з альтернативними стилями життя та цінностями. Хоча рух хіпі часто асоціюється з миром, любов'ю та індивідуальною свободою, багато хіпі також брали активну участь у політичній діяльності. Хіпі брали активну участь у протестах проти війни у В'єтнамі, виступали за громадянські права та расову рівність, а також за збереження довкілля та сталий розвиток [18].

Музика хіпі відображала дух миру, любові та свободи, який визначав ту епоху. Під впливом народної та рок-музики музика хіпі стала саундтреком покоління, яке прагнуло кинути виклик суспільним нормам і виступало за соціальні зміни. Одним із ключових факторів, що сприяв появі музики хіпі, був політичний клімат 1960-х років. Війна у В'єтнамі, рухи за громадянські права та

зростаюче розчарування в уряді підживлювали почуття протесту та бунту серед молоді. Музика хіпі стала для митців способом висловити своє невдоволення та згуртувати людей навколо справ, у які вони вірили. Такі виконавці, як «The Beatles», Боб Ділан та Джимі Гендрікс, відіграли ключову роль у формуванні звучання та послання музики хіпі. «The Beatles», відомі своїм експериментальним підходом, увібрали в себе елементи індійської музики та духовності, що резонувало з контркультурним рухом. Боб Ділан, з його поетичними текстами та проникливими виступами, вловив суть соціальної несправедливості та дав голос тогочасній боротьбі. Джимі Гендрікс своїми електризуючими гітарними соло та психоделічним звучанням розсунув межі музики та кинув виклик традиційним нормам. Музичні фестивалі, такі як «Вудсток», стали культовими місцями, де люди збиралися разом, щоб підносити музику, мир та єдність. Ці події сприяли зміцненню почуття спільноти і дозволяли людям спілкуватися на більш глибокому рівні, долаючи соціальні та культурні кордони. Вплив музики хіпі все ще можна відчутти в сучасних жанрах, таких як інді-фолк та психоделічний рок. Сьогодні митці черпають натхнення з вільнодумної та експериментальної природи музики хіпі, наповнюючи її сучасними елементами. Послання миру, любові та соціальних змін залишаються актуальними і продовжують резонувати з аудиторією різного віку. Музика хіпі, що своїм корінням сягає контркультурного руху 1960-х років, продовжує справляти глибокий вплив на музику та культуру [18].

Контркультурний рух та його музика відіграли ключову роль у вираженні та посиленні невдоволення та прагнень молоді. Через свої пісні та виступи артисти стали голосом покоління, висловлюючи своє розчарування війною, відстоюючи громадянські права та просуваючи ідеї миру, любові та особистої свободи. «Вудсток», триденний музичний фестиваль 1969 року, став визначальним моментом для руху контркультури. Він об'єднав сотні тисяч молодих людей, яких об'єднували спільні цінності та прагнення до соціальних змін. Фестиваль продемонстрував здатність музики створювати відчуття спільноти та долати суспільні розбіжності [18].

Під час контркультурного руху 1960-х років на музичній сцені з'явилося особливе звучання, яке відображало ідеали та настрої епохи. Цей унікальний музичний стиль, який часто називають «музикою хіпі», був сумішшю фолку, року та психоделічних впливів. Традиційна народна музика, з її акцентом на розповіді та соціальній свідомості, резонувала з прагненням контркультурного руху до миру, любові та соціальних змін. Такі артисти, як Боб Ділан і Джоан Баез, стали символами цього злиття фолку та активізму, використовуючи свою музику як платформу для вираження політичних і соціальних поглядів. Рок-музика, з її електризуючою енергією та бунтарським духом, також відіграла вирішальну роль у розвитку музики хіпі. Впливові рок-гурти, такі як «The Rolling Stones» та «The Doors», сприйняли етос контркультурного руху та включили його у свою музику. Сире і новаторське звучання рок-музики слугувало засобом вираження розчарувань і прагнень молоді в цей бурхливий час. Однією з визначальних характеристик музики хіпі були її психоделічні елементи. Натхненні розширенням свідомості під впливом психоделічних речовин, таких як ЛСД, артисти почали експериментувати з новими звуками та нетрадиційними структурами пісень. Поєднання фолку, року та психоделічних елементів у музиці хіпі не лише відображало цінності контркультурного руху, але й приваблювало широку аудиторію. Цей сплав уможливив появу різноманітних стилів і підходів, створивши динамічний і багатогранний музичний ландшафт, який продовжує впливати на митців і сьогодні [18].

Під час контркультурного руху 1960-х років кілька артистів стали впливовими фігурами, використовуючи свою музику для вираження розчарувань і прагнень молоді. Ці артисти не лише вловили дух епохи, але й допомогли сформувати звучання музики хіпі. «The Beatles» були в авангарді контркультурного руху. Гурт часто асоціюють з рухом хіпі, особливо в останній частині їхньої кар'єри, через їхні експерименти з психоделічним роком та прихильність до контркультурних цінностей 1960-х років. Хоча «Бітлз» починали як більш традиційний поп- і рок-гурт на початку 1960-х, їхня музика значно еволюціонувала протягом десятиліття. У середині та наприкінці 1960-х

років ліверпульська четвірка випустила такі альбоми, як «Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band» та «Magical Mystery Tour», які продемонстрували їхнє дослідження психоделічного року. Ці альбоми відрізнялися інноваційною студійною технікою, сюрреалістичною лірикою та поєднанням музичних стилів, на які вплинули індійська музика, авангардні експерименти та психоделічний рух, що тільки-но зароджувався. Такі пісні, як «Lucy in the Sky with Diamonds», «Strawberry Fields Forever» та «I Am the Walrus» є прикладом залученням психоделіки британським колективом. Окрім музичних експериментів, «Бітлз» також прийняли цінності культури хіпі, підтримуючи мир, любов і духовні пошуки. Вони відкрито виступали проти війни у В'єтнамі та брали участь у різних антивоєнних протестах і демонстраціях. Вплив «The Beatles» на рух хіпі вийшов за межі їхньої музики. Їхній загальний імідж вплинув на стиль епохи: яскравий психоделічний одяг та експерименти зі східною духовністю надихнули ціле покоління молодих людей на пошуки альтернативного способу життя. Окрім музичних експериментів, учасники колективу відіграли важливу роль у знайомстві західної аудиторії зі східною духовністю та філософією. Їхній інтерес до трансцендентальної медитації, йоги та індійського містицизму, особливо через зв'язок з Махаріші Махеш Йогі, резонував з духовними пошуками багатьох хіпі, які прагнули просвітлення та внутрішнього спокою [27].

Боб Ділан вважається голосом покоління. Його поетичні тексти та потужна подача резонували з молоддю, що зробило його впливовою фігурою в контркультурному русі. Такі пісні, як «Blowin' in the Wind» та «The Times They Are a-Changin'» стали своєрідними гімнами субкультури. Відомий своєю гітарною майстерністю та інноваційним стилем гри, Джимі Хендрікс розширив межі рок-музики. Його поєднання року, блюзу та психоделічних мотивів створило унікальний музичний контент. Культовий виступ Хендрікса на фестивалі Вудсток у 1969 році закріпив за ним статус ікони контркультури. Завдяки своєму потужному і проникливому голосу Дженіс Джоплін зачарувала аудиторію і стала однією з найвпливовіших артисток епохи. Її блюзовий рок-звучання та сирі, емоційні виступи зробили її символом бунту та свободи. Такі

пісні, як «Piece of My Heart» і «Me and Bobby McGee», продемонстрували її талант і залишили тривалий вплив на рух хіпі. «The Grateful Dead», відомі своїми імпровізаційними живими виступами та еклектичним поєднанням рок, фолку та психоделічного звучання, стали втіленням цінностей та духу контркультури. Їхній унікальний музичний підхід та віддана фан-база зробили їх одним з найтривкіших гуртів епохи [17; 18].

Гурт «Pink Floyd» часто асоціюється з контркультурним рухом хіпі через їхнє психоделічне та експериментальне звучання, а також порушення проблематики самоаналізу, екзистенціалізму та співвідношення особистості та суспільства. Однак їхня музика виходить за рамки простих класифікацій і охоплює широкий спектр впливів і стилів, що виходять за межі будь-якого окремого руху. Наприкінці 1960-х - на початку 1970-х років музика Pink Floyd відображала дух епохи: альбоми «The Piper at the Gates of Dawn», «A Saucerful of Secrets» та «Meddle» вирізнялися психоделічними звуковими ландшафтами, інноваційними студійними технологіями та філософськими темами. Такі композиції, як «Set the Controls for the Heart of the Sun» та «A Saucerful of Secrets», відображають експериментальний та дослідницький дух того часу. Хоча музика «Pink Floyd» має багато спільного з рухом хіпі, особливо в ранні роки, вони також вийшли за межі психоделічного року, щоб дослідити теми відчуження, розчарування та стану людини у своїй пізній творчості. Такі альбоми, як «The Dark Side of the Moon», «Wish You Were Here» та «Animals» заглибилися у складну емоційну та екзистенційну територію, резонуючи з аудиторією далеко за межами субкультури хіпі. Крім того, театралізовані живі виступи «Pink Floyd», вишукані обкладинки альбомів та мультимедійні презентації додали глибини та складності їхній музиці, ще більше зміцнивши їхній статус піонерів прогресивного та експериментального року. Таким чином, хоча музика «Pink Floyd» може містити елементи, що перегукуються з рухом хіпі, їхнє мистецьке бачення і творчий доробок виходять далеко за межі будь-якої культурної чи музичної класифікації, завдяки чому вони стали одним з найвпливовіших і найзнаковіших гуртів в історії рок-музики [17].

Вудсток і Хейт-Ешбері були двома знаковими місцями, які стали синонімами контркультурного руху хіпі. Ці місця слугували точками збору мирних революціонерів, де однодумці могли зібратися разом, щоб відсвяткувати та висловити свої ідеали через музику, мистецтво та культурний обмін. Вудсток став символом ненасильства, антиістеблішменту та культурної революції. Епіцентром контркультурного руху став район Хейт-Ешбері, розташований у Сан-Франциско, штат Каліфорнія. Цей район приваблював молодих людей, які шукали альтернативного способу життя та відчуття спільноти. Хейт-Ешбері став відомим завдяки своїй яскравій музичній сцені, де музиканти-початківці та гурти знаходили аудиторію, яка прагнула сприйняти їхнє послання про мир та соціальні зміни. Впливовий рок-гурт «The Grateful Dead» відіграв значну роль у формуванні музичного ландшафту Хейт-Ешбері та залученні відданих прихильників. Зустрічі у Вудстоку та Хейт-Ешбері представляли колективне прагнення до суспільних перетворень і втілювали ідеали любові, єдності та соціальних змін, які були центральними для контркультурного руху. Ці події слугували потужними платформами для музикантів і художників, щоб підвищити обізнаність про нагальні проблеми, такі як війна у В'єтнамі, громадянські права та екологічні проблеми. Музика та спільна атмосфера сприяли формуванню почуття солідарності та колективних дій, надихаючи людей змінювати своє життя та життя своїх громад на краще [18].

Ідея інклюзивності та прийняття, яка визначила рух контркультури, знайшла своє відображення в різноманітній фан-базі музики хіпі, оскільки вона долає кордони віку, раси та походження. Крім того, інклюзивний характер музики хіпі ілюструє традиція джем-бендів. Колективи «Grateful Dead» та «Phish» відомі своїми імпровізаційними виступами, які заохочують участь аудиторії та створюють відчуття товаришкості серед присутніх. Ці тривалі живі виступи не лише демонструють технічну майстерність музикантів, але й сприяють встановленню зв'язку між виконавцями та аудиторією, роблячи кожне шоу унікальним і трансформаційним досвідом [18].

Отже, музика культури хіпі слугувала музичним вираженням ідеалів та цінностей контркультурного руху 1960-х років. Через тексти, мелодії та інструментарій музиканти-хіпі передавали послання миру, любові, єдності та соціальної справедливості, відображаючи прагнення та надії покоління, яке прагнуло створити більш інклюзивне та справедливе суспільство. Багато пісень хіпі слугували засобом соціального та політичного коментування, торкаючись таких питань, як війна, громадянські права, збереження довкілля та прагнення до особистої свободи. Такі артисти, як Боб Ділан, Джоан Баез і Ніл Янг, використовували свою музику, щоб кинути виклик статусу кво і надихнути на активізм і зміни. Музика хіпі мала глибокий вплив на популярну культуру, формуючи моду, мистецтво, літературу та кіно протягом 1960-х років і пізніше. Психоделічне звучання та образи таких гуртів, як «The Beatles» та «Pink Floyd», наприклад, стали синонімом руху хіпі та вплинули на візуальну естетику епохи. Музика відіграла центральну роль у формуванні почуття приналежності та солідарності серед хіпі, яких часто об'єднувала любов до музики та спільні ідеали. Отже, музика хіпі відіграла життєво важливу роль у формуванні культурного ландшафту 1960-х років і продовжує зберігати своє значення як символ соціальних змін, мистецького самовираження та колективної ідентичності.

Отже, 1960-ті були трансформаційним десятиліттям для музики, коли з'явилося кілька впливових субкультур, які залишили тривалий вплив на популярну культуру. Хоча покоління бітників зародилося наприкінці 1950-х років, їхній вплив поширився і на 1960-ті. Характеризуючись відмовою від загальноприйнятих цінностей, мистецькими експериментами та екзистенціалізмом, бітники мали глибокий вплив на літературу, поезію та музику. У 1960-х роках відродився інтерес до фолк-музики, викликаний соціальними та політичними потрясіннями тієї епохи. Фолк-музиканти, такі як Боб Ділан, Джоан Баез та Піт Сігер, стали іконами контркультурного руху, використовуючи свою музику для протесту проти війни, расизму та нерівності. Фолк-відродження принесло традиційну народну музику новій аудиторії і

проклало шлях для фолк-року, який виник пізніше в цьому десятилітті. Британське вторгнення - це приплив британських рок-гуртів, які домінували в американських чартах у середині 1960-х років. Британське вторгнення допомогло інтернаціоналізувати рок-музику та закріпити її статус як глобального явища. Психоделічний рух виник у середині 1960-х років, підживлюваний вживанням психоделічних наркотиків, таких як ЛСД, а також інтересом до східної духовності та містики. Психоделічні рок-гурти, такі як «The Grateful Dead», «Yes», «Pink Floyd» та інші, розсунули межі традиційної рок-музики своїми експериментальними звуковими ландшафтами, сюрреалістичними текстами та перформансами, що розширюють свідомість. Психоделія стала синонімом контркультурного руху і відіграла значну роль у формуванні музики, мистецтва та моди 1960-х років. Ці музичні субкультури 1960-х відображали соціальні, політичні та культурні зміни епохи, ставши саундтреком до десятиліття потрясінь, експериментів та революцій.

Панк-рок виник у середині 1970-х років як груба, стримана реакція на надмірності мейнстрімної рок-музики. Започаткований такими гуртами, як «Ramones», «Sex Pistols» та «The Clash», панк-рок відкинув відшліфоване виробництво та віртуозну гру більш ранніх рок-гуртів на користь простих акордів та політично забарвлених текстів. Хеві-метал виник наприкінці 1970-х років як більш жорстке та агресивне відгалуження рок-музики. Такі гурти, як «Black Sabbath», «Led Zeppelin» та «Deep Purple», стали піонерами жанру, поєднуючи блюзовий рок зі спотвореними гітарними рифами та потужним вокалом. Хеві-метал став глобальним явищем, породивши незліченну кількість піджанрів і надихнувши покоління шанувальників і музикантів.

Рух хіпі виник у США в середині 1960-х років як контркультурна відповідь на панівні норми суспільства. Хіпі відкидали загальноприйняті цінності і підтримували альтернативний спосіб життя, заснований на спільному проживанні, вільному коханні та експериментах з наркотиками, такими як ЛСД і марихуана. Вони виступали за мир, захист довкілля та духовне просвітлення, часто черпаючи натхнення у східних філософіях та культурах корінних народів.

Музика відігравала центральну роль у русі хіпі, слугуючи об'єднуючою силою та засобом художнього вираження. Такі гурти, як «The Grateful Dead», «Jefferson Airplane» та «The Beatles», стали саундтреком контркультури, а музичні фестивалі на кшталт Вудстоку - знаковими символами ідеалів хіпі та спільних зустрічей. Хоча пік руху хіпі був відносно коротким, його вплив на популярну культуру, моду, музику та суспільні настрої не зменшився. Ідеали миру, любові та прийняття продовжують резонувати з наступними поколіннями, надихаючи рухи за соціальну справедливість, екологічний активізм та особисту свободу. Загалом, рух хіпі 1960-х років представляв собою відмову від матеріалізму та конформізму мейнстрімного суспільства на користь більш спільного, духовного та вільного способу життя. Хоча розквіт руху вже минув, його спадщина продовжує формувати культурні та соціальні рухи по всьому світу.

ВИСНОВКИ

Рок-культура 60-80-х років стала предметом дослідження багатьох зарубіжних та вітчизняних авторів. А. Мінаєв вивчає значення рок-культури на суспільних цінностей та самовираження молоді на прикладі субкультури хіпі. Рок-музика для хіпі була не просто формою розваги, а засобом культурного самовираження, соціального активізму та духовного пошуку. Рок-культура 60-80-х років ХХ сторіччя - це універсальний і потужний інструмент самовираження, що впливає на те, як люди передають свої емоції, ідентичність та особисті наративи. Визначення місця року в сучасній культурі є важливим завданням, адже це дає можливість коректно окреслити її значення для самовираження молоді, яка, безперечно, є реципієнтом продуктів мас-культури.

Рок-музика стала силою культурного бунту та самовираження молоді в ХХ столітті. Вона критикувала норми і цінності, надавала платформу для соціальної критики, політичної активності та особистого звільнення. Рок став символом контркультурних рухів, таких як хіпі в 1960-х і панк-рух в 1970-х, які боролися за соціальні зміни та індивідуальну свободу. Він розповсюдився по всьому світу, впливаючи на музикантів і аудиторію. Рок поєднався з місцевими музичними традиціями, утворюючи різні піджанри, такі як психоделічний рок, прогресивний рок, хеві-метал і гранж. Він також сприяв зв'язкам і обміну між різними культурами та спільнотами. Рок-музика 60-80-х характеризувалася новаторським духом та експериментами зі звуком. Музиканти розширювали межі традиційних музичних жанрів, включаючи у свої композиції елементи блюзу, фолку, джазу, класичної та електронної музики. Рок-культура цих років породила різноманітних артистів та знакових постатей масової культури, які стали культурними іконами, вплинувши на моду, мову, погляди та стиль життя. Їхня музика резонувала з аудиторією різного віку та походження, формуючи популярну культуру для наступних поколінь.

1960-ті були трансформаційним десятиліттям для музики, коли з'явилося кілька впливових субкультур, які залишили тривалий вплив на популярну культуру. Хоча покоління бітників зародилося наприкінці 1950-х років, їхній вплив поширився і на 1960-ті. Характеризуючись відмовою від загальноприйнятих цінностей, мистецькими експериментами та екзистенціалізмом, бітники мали глибокий вплив на літературу, поезію та музику. Під британським вторгненням розуміють домінуючу популярність британських рок-гуртів американських чартах у середині 1960-х років. Британське вторгнення допомогло інтернаціоналізувати рок-музику та закріпити її статус як глобального явища. Психоделічний рух виник у середині 1960-х років, підживлюваний вживанням психоделічних наркотиків, таких як ЛСД, а також інтересом до східної духовності та містики. Психоделія стала синонімом контркультурного руху і відіграла значну роль у формуванні музики, мистецтва та моди 1960-х років. Ці музичні субкультури 1960-х відображали соціальні, політичні та культурні зміни епохи, ставши саундтреком до десятиліття потрясінь, експериментів та революцій.

Панк-рок виник у середині 1970-х років як реакція на надмірності мейнстрімної рок-музики. Започаткований такими гуртами, як «Ramones», «Sex Pistols» та «The Clash», панк-рок відкинув відшліфоване виробництво музичного контенту та віртуозну гру більш ранніх рок-гуртів на користь простих акордів та політично забарвлених текстів. Хеві-метал виник наприкінці 1970-х років як більш жорстке та агресивне відгалуження рок-музики. Такі гурти, як «Black Sabbath», «Led Zeppelin» та «Deep Purple», стали піонерами жанру, поєднуючи блюзовий рок зі спотвореними гітарними рифами та потужним вокалом. Хеві-метал став глобальним явищем, породивши незліченну кількість піджанрів і надихнувши покоління шанувальників і музикантів.

Рух хіпі виник у США в середині 1960-х років як контркультурна відповідь на панівні норми суспільства. Хіпі відкидали загальноприйняті цінності і підтримували альтернативний спосіб життя, заснований на спільному проживанні, вільному коханні та експериментах з наркотиками, такими як ЛСД

і марихуана. Вони виступали за мир, захист довкілля та духовне просвітлення, часто черпаючи натхнення у східних філософсько-духовних течіях та культурах корінних народів. Музика відігравала центральну роль у русі хіпі, слугуючи об'єднуючою силою та засобом художнього вираження. Такі гурти, як «The Grateful Dead», «Jefferson Airplane» та «The Beatles», стали саундтреком контркультури, а музичні фестивалі на кшталт Вудстоку – знаковими символами ідеалів хіпі. Хоча пік руху хіпі був відносно коротким, його вплив на популярну культуру, моду, музику та суспільні настрої не зменшився. Ідеали миру, любові та прийняття продовжують резонувати з наступними поколіннями, надихаючи рухи за соціальну справедливість, екологічний активізм та особисту свободу. Загалом, рух хіпі 1960-х років представляв собою відмову від матеріалізму та конформізму мейнстрімного суспільства на користь більш спільного, духовного та вільного способу життя. Хоча розквіт руху вже минув, його спадщина продовжує формувати культурні та соціальні рухи по всьому світу.

Отже, рок-музика 60-80-х років ХХ-го століття відіграла ключову роль в суспільстві, оскільки була символом та способом протесту, формою вираження індивідуальності. У ХХ столітті рок-музика була пов'язана з численними соціальними та політичними рухами, часто супроводжуючи протест проти війни, расизму, соціальної нерівності, авторитарних режимів та репресій. Через свою популярність, рок-музика 60-80-х років стала класовою складовою культурного обміну. Вона відображала різноманітність світової культури, сприяючи обміну творчими здобутками та культурними традиціями різних країн. Рок-гурти ХХ сторіччя сприяли розвитку музичного мистецтва, маючи не лише шанувальників, а й вплив на сьгоднішніх композиторів різних жанрів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Афанасьєва С. Функції музики в сучасних субкультурах (на прикладі субкультури металістів) URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/79484da7-fa0c-4ec9-984e-71bc6e57f0b8/content>. (дата звернення: 11.04.2022)
- 2.Васильєва Л. Л. Рок-музика як фактор розвитку культури другої половини ХХ століття : монографія. Миколаїв: Іліон, 2016. 284 с.
- 3.Гладких, А. В., Гладких, О. В. Рок-музика як чинник масової культури ХХ ст. Культура України. Серія: Мистецтвознавство, 2015, №50. С. 26-35.
- 4.Євтушенко О. Легенди химерного краю. Українська рок-антологія. Київ, 2004. 296 с.
- 5.Кліщ О. Львівський рок 60–70-х—початок шляху. Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОДМА імені АВ Нежданової, 2013, № 18 С. 118-129
- 6.Комісрова А. О. Особливості становлення рок-музики в Західній Україні. Нова педагогічна думка, 2018, № 4 С. 154-157.
- 7.Мінаєв А. Рух хіпі як прояв молодіжного неполітичного протесту в другій половині 60-х рр. ХХ ст. у країнах Західної Європи та США. Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей історичного факультету. Волинський державний університет ім. Лесі Українки, 2007. №13 С. 162-168.
- 8.Окаринский В. Нарис історії західноукраїнської (галицької) рок-музики (1960-і–початок 1980-х рр.). Україна–Європа–Світ: Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини/Гол. ред. ЛМ Алексієвець. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010, С. 250-264.
- 9.Стойків, А. Роль треш металу у становленні екстремально важкої музики (на матеріалах інтерв'ю музикантів). Науковий вісник

Ужгородського університету: серія: Історія. Ужгород, 2021. №Вип. 1 (44). С. 160-168

10. Ткаченко, Я. Вплив рок-музики на проблеми суспільного характеру. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/stud_konferenzia/2015_2/54.pdf (дата звернення 11.04.2024)

11. A History of the Beatles. URL: <https://www.historic-newspapers.co.uk/blog/beatles-timeline/> (дата звернення: 11.04.2022)

12. Arnett J.J. Metalheads: Heavy Metal Music and Adolescent Alienation. Boulder, CA: Westview Press, 1995. 208 с.

13. Bromell N. «The blues and the veil»: The cultural work of musical form in blues and '60s rock. American Music, 2017. С. 193-221.

14. Chastagner C. Here, there, and everywhere: Rock music, mass culture, and the counterculture. European readings of American popular culture. Greenwood press, 1996. С. 69-79.

15. Cohen S. Folk Devils and Moral Panics: The Creation of Mods and Rockers. Oxford: Basil Blackwell, 1987. 327 с.

16. Frith S. Rock and the Politics of Memory. Music and Ideology. Routledge, 2017. С. 393-403.

17. Gilmore M. Bob Dylan, the Beatles, and the Rock of the Sixties. URL: <https://www.rollingstone.com/feature/bob-dylan-the-beatles-and-the-rock-of-the-sixties-176221/> (дата звернення: 11.04.2022)

18. Hippie Music: Inspiring Unity, Social Justice, and Change. URL: <https://www.bridportmusic.co.uk/hippie-music/> (дата звернення: 13.04.2023)

19. Katrin S. A Brief History of: The 1970s and Punk. URL: <https://subversemag.com/en/subculture/a-brief-history-of-the-1970s-and-punk/> (дата звернення: 13.04.2023)

20. Kramer M. J. The republic of rock: Music and citizenship in the sixties counterculture. Oxford University Press, USA, 2013.

21. Madani J. Pop and Rock Music in the 60s. A Brief History. [URL:https://spectropop.com/hmadanibrief.html](https://spectropop.com/hmadanibrief.html) (дата звернення: 11.04.2022)
22. Our history. Metallica. [URL:https://www.metallica.com/history/](https://www.metallica.com/history/) (дата звернення: 11.04.2022)
23. Pink Floyd Biography — The Iconic History of Band [URL:https://www.ohjeanrecords.com/blogs/news/pink-floyd-biography](https://www.ohjeanrecords.com/blogs/news/pink-floyd-biography) (дата звернення: 11.04.2022)
24. Popular Culture and Mass Media. [URL:https://courses.lumenlearning.com/wm-ushistory2/chapter/popular-culture-and-mass-media/](https://courses.lumenlearning.com/wm-ushistory2/chapter/popular-culture-and-mass-media/) (дата звернення: 13.04.2022)
25. Scaruffi P. A History of Rock Music: 1951-2000. iUniverse, 2003. 553 с.
26. Silveira L. The history of Rock Music. [URL:https://blog.brlogic.com/en/the-history-of-rock-music/](https://blog.brlogic.com/en/the-history-of-rock-music/) (дата звернення: 11.04.2022)
27. The History of the Beatles. [URL:https://beatlescityEngineer.co.uk/the-beatles-history/](https://beatlescityEngineer.co.uk/the-beatles-history/) (дата звернення: 11.04.2022)
28. The Impact of Rock Music on Culture. [URL:https://www.thesongsofmarcbolan.com/the-impact-of-rock-music-on-culture/#Influence](https://www.thesongsofmarcbolan.com/the-impact-of-rock-music-on-culture/#Influence) (дата звернення: 13.04.2022)
29. Toraason S. Music as a cultural context for change: a study of Rock Music of the 1950s and 60s. URL: <https://scholarship.richmond.edu/honors-theses/1169> (дата звернення: 11.04.2022)
30. Wallach J., Berger H., Greene P. Metal Rules the Globe: Heavy Metal Music Around the World. Duke University Press, 2011. 381 p.
31. Walser, R. Running with the Devil: Power, Gender and Madness in Heavy Metal Music. Hanover, CT: Wesleyan University Press, 1993. 222 p.

32. What Was The Subculture In The 60s?

[URL:https://retrogalaxy.com/subculture-in-the-60s/](https://retrogalaxy.com/subculture-in-the-60s/) (дата звернення:
13.04.2023)